

ingelicht, kris-kras door de oorlog wandelend. Het artsenverzet wordt aangeduid, zonder een datum te noemen (zo van belang voor een nadere datering van de opkomst van het verzet). Met de genoemde H. Hoekstra wordt wellicht H. Hartstra bedoeld? Er wordt verteld dat er gegevens zijn verstrekt over joodse patienten aan de politie, maar ook dat er joodse onderduikers zijn geweest (de voorzitter schrijft in 1989 'vele joodse onderduikers'), meer hoort men niet. Juist de 'onderduik' is zo'n vaag hoofdstuk in de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog. Hier had de auteur alle moeite moeten doen alsnog feiten en verhalen te achterhalen. Een gemiste kans. Het boek is, voor de hand liggend toch wel, summier geannoteerd. Als bronnen zijn kennelijk gebruikt: notulen, jaarverslagen, kranten, de bladen *Refajah*, *Bethesda* en *Eudokiagram*. Over het archief van *Eudokia* worden we niets (verblijfplaats, inhoud) gewaar. Een bibliografische verantwoording ontbreekt, het zouden maar weinig titels zijn geweest. Misschien komt het daardoor dat de achtergrond, het Rotterdamse decor en de Gereformeerde Kerk van Rotterdam wat minder uit de verf komt, voor het gevoel van een oud-Rotterdammer dan. In een verder fraai en degelijk boek.

J. van Gelderen

H. v.d. Weyde, H.W. van Egmond, 1840-1990. *Anderhalve eeuw Gereformeerde Kerk Den Helder. Afscheiding, doleantie, vrijmaking*, z.p., z.j., 129 blz.

M.A. Schul-de Graaf, Ma. J.J. Sutherland, *Een tijd om te bouwen. Gedenkboek bij het eeuwfeest van de instituering van de Gereformeerde Kerk te Nieuwendam*, z.p., z.j., 117 blz.

100 jaar Gereformeerde Kerk Noordeloos. 22 september 1890 tot 22 september 1990, onder redactie van Hendrik van Vuren, Noordeloos 1990, 72 blz.

(Evert van de Poll), *Spiegel in beeld. De Hervormde Spiegelkerk in Bussum en zijn voorgeschiedenis 1915-1990*, uitgegeven in april 1990 door de kerkeraad van de Hervormde Spiegelkerk te Bussum, ter herdenking van het feit dat 75 jaar geleden (20 augustus 1915) de Vereniging tot Evangelisatie werd opgericht, waaruit de gemeente rondom de Spiegelkerk voortkwam; sinds 1951 een Nederlandse Hervormde wijkgemeente, 64 blz.

Deze toegezonden publikaties zijn alle vier uitgegeven ter gelegenheid van een jubileumviering van plaatselijke gemeenten, drie gereformeerde en één hervormde. Wat het boek over Den Helder betreft, het is een uitgave van de Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt). Het historische gedeelte (pag. 1-105) is van de hand van H. van der Weyde, waarna H.W. van Egmond op pag. 107-129 nog eens een